

Написано от Христо Христов
Събота, 11 Юли 2015 09:17

За разработването и следенето на военните части в Софийския гарнизон и в провинцията Държавна сигурност, отделение „А“ (политическата полиция) е поискала агентите ѝ да бъдат платени.

Това е записано в доклад за извършената работа по военна линия в София и провинцията на един от инспекторите в отделение „А“ до неговия началник за периода януари-август 1946 г., който desebg.com публикува онлайн.

Отделение „А“ на ДС – най-далечният предшественик на създаденото през 1967 г. Шесто управление на ДС – след 9 септември 1944 г. е натоварено с политическото преследване на политическата опозиция и различни представители на обществото преди Деветосептемврийския преврат, с който БКП идва на власт, а в неговата структура от 1946 г. е включено и отделна група за разработване на армията.

Звеното включва 15 оперативни работници от ДС, насочени към Софийския гарнизон и 5 разузнавачи за провинцията. От документа става ясно, че различните части на Софийския гарнизон са обхваната от изградената агентурна мрежа на ДС. Тя се състои от информатори и резиденти, които осъществяват връзка с тях и с оперативните работници.

Тази агентурна мрежа възлиза на 380 информатори и резиденти. За посочения период те са събрали донесения за 1506 офицери, 621 подофицери, 259 чиновници, 93 войници и 50 военно-технически началници. От провинцията са събрани донесения за повече от 2500 военни чиновници.

В резултат на извършената агентурна работа ДС е предложила за уволнение 480 офицери.

„Обхванали сме всички части и проявите и поведението на военните чинове в казармата своевременно са ни ставали достояние посредством донесенията на резидентите и осведомителите”, докладва инспекторът от ДС. Той посочва, че част от секретните сътрудници са партийни членове, а други са вербувани сред военните на базата на „техни провинения в миналото като средство за натиск при склоняването им за работа”.

Във вербовъчната работа ДС е използвала и обещания за гарантиране на мястото на офицерите в армията, както и оказване на „дребни услуги” при „укрепването” на някои от агентите.

„Налага се някои от сътрудниците ни, които са дали сравнително качествена работа, да бъдат подпомагани периодично с по 1000 или 2000 лв. [тогавашни пари]”, е обяснил докладчикът от ДС по линия на армията.

Документът е публикуван в разширеното електронно издание на сборника [„Държавна сигурност и офицерите от БНА 1944-1960”](#) на Комисията по досиетата, 2014 г.

Държавна сигурност поискала платени агенти за преследване на офицерите в армията

Написано от Христо Христов
Събота, 11 Юли 2015 09:17

39
170
До Господина Началника
на отделение "А"-Д.С.

Д О К Л А Д
от Лаборант Ант. Петков, инспектор при отделение "А"-Д.С.
за извършената работа по военна линия в София и провинциите
от 1.1.46 год. до 30.VIII.46 год.

Работата по военна линия в отделението започна от 1.1.46 год. Определените групи за работа в Софийския гарнизон имаше към 1.1.46 год. осем разузнавачи, а тази за провинциите пет разузнавачи. Групата работещи в Софийския гарнизон постепенно се попълни с разузнавачи и в този момент брой на разузнавачите във групата възникна на 25 души, като има за обект линия Софийския гарнизон. Тези него работещите по военна линия в провинциите, посредством разузнавачи изпратени от София, се узнава изобщо, тогава тази група е в момента действително с разузнавачи, като една част от разузнавачите от същата група бяха прехвърлени към групата за София, а само една продължава да работи по военна линия в провинциите. Частите на Софийския гарнизон/брой 40/ са всички обединени в една осемдесетилна мрежа. Всеки един от разузнавачите има за обект извъншен брой от частите на гарнизона. При разпределението на частите на някои от разузнавачите са дадени постоен брой чети, докато на други само по една ам. Това е извършено от околностите на разузнавачи да могат да бъдат извършени повече за своята работа.

За всяка една част на Софийския гарнизон имаше резидент/отговорник/, който от своя страна е създава мрежа от осемдесетилни в своята част. Изпълнението от това със верховния секретна организация в военна и мирна среда. Връзката между ниво и военните части поддържахме посредством отговорния резидент на частта, без да имаме пряка връзка с отделните осемдесетилни от частите.

В този момент разполагаме с една мрежа от резиденти и осемдесетилни в Софийския гарнизон от 380 души, секретни сътрудници военни по различни части - 59 и такава цивилни - 15.

Извършени през този период от време секретни сътрудници имаше. Има само един който е прехвърлен на служба в г.т. Славия, обаче тази продължава да работи там, след като му дадохме връзка с Д.С. - Куртас.

През посочения период от време чрез резидентите и сътрудниците в София сме получили и събрали сведения за офицери - 100, подполковници - 621, военни чиновници - 259, войници - 93 и военно технически инвализи - 50.

За същия период от време сме получили от провинциите сведения за повече от 2,500 военни чети.

Получени лично от разузнавачите по задания в София военни и цивилни - 143.

Представени доклади и доноси от резидентите и сътрудниците в София - 2,028.

Представени доноси за различни обекти от разузнавачите в София - 339.

През посочения период от време бяха задържани лица - обекти по военна линия в София към 60 души. На 38 души от тях е водено дознание. Извършени проследявания на лица - 36.

- 2 -

Извършени специални задания и проучвания - 52.

По прилагане чл.14-е от закон за контрол и управление на войската от Софийския гарнизон сме представили за ~~изпълнение~~ уведомление проучени 480 души офицери. От провинцията сме представили 700 души. Общо от войската сме представили за уведомление 1200 души офицери и военно технически инвализи и административни офицери. От представените 1200 души военни, е извършено на около 50 души, са уведомени.

В този момент имаме дознание военни чиновни 2,042

Извършени през този период от време 14 доклада от констатиран доклад за отговорността на войската, военни доклади за отговорността на частите от Софийския гарнизон и останалите сведения за отделни офицери, известни събития и пр.

Възниква че работата по военна линия започна сравнително отсротно/1.1.46 г./ резултатите специално за София могат да се отчетат като сравнително дознание. Много малко и по-горе обхващане сме военни чети на Софийския гарнизон и провинциите и по-голямата част на военните чети в извършените работи са ни станали достояние посредством доносенията на резидентите и осемдесетилните. Че действително сме били добре информирани относно поведението на военните чети и отговорността на военните чети. Като по-горе резултатите предизвиканите от нас офицери за уведомление са уведомени по военна линия. Сведенията ни за представените офицери се констатира от това представили от 10 в политическото ръководство при работа на войската.

Работата по военна линия в провинциите не е била проведена с общата подпомаганост и резултатите били та/работата/ да била разкопана и непосредствено контролирана от София, претърпи неуспех. Извършаните от тази разузнавачи да имаше указания и подпомагане работата по военна линия не имаша съответен прием и се извършаваше да не сме в същото направление, да се прекрати извършване на разузнавачи в провинциите. Сведенията които сме получавали от провинциите са били откъснати и недостатъчни. Почти никъде в провинциите в частите няма оформени осемдесетилни мрежи по подобие на тези, които имаме в частите на Софийския гарнизон. По време на чистката в войската сведенията от провинциите получавани с извършване, като по-голямата част от тях са дошли от офицерите по-голямата част. От проверката която на някои места лично сме извършвали, както и от сведенията които сме получавали от разузнавачите, които остана в провинциите стана ясно, че е работата по военна линия са извършени разузнавачи, които имат и други взаимоотношения по служба. Съответно при подобно подпомагане може да се очаква особено резултатна работа.

Като се имат предвид, че голяма част от най-важните офицери противници на Об.В.Конт. особено с подпомагане чистката, уведомление, че същите продължават да поддържат връзка с своите колеги в войската и да упражняват влияние вънру тях, както и че ако и им от извършването те оставят и трябва да отчетат обекти на работата ни по военна линия, то налага се да се оформи отделна група, която да има за главен обект запловата офицери. Обекти на това извършване оформена група могат да бъдат и подполковниците и уредниците в войската. Същите поради възможност, докогато не били осигурени обект на работата по военна линия.

При веровете на С.С.О.е. извършване главно от партийната принадлежност на лицето, което може да привлече като такъв. По-голямата част от секретните ни сътрудници са партийни, които поради официалната забрана за секретност на партийни групи в войската, не са били известни на офицерската маса като такива. Останалите секретни сътрудници са били забранени или само извършавано лично проучване, извършване такива провинции и извършване сред издроженообразното лице, не само съответно за някои при скандалите им за работа, сегашни провинция пред властта и др. После сме извършване

- 3 -

кимент пред някои от тях за гарантиране осуждението на работата. При извършване извършване извършване на някои от тях. Повдигане сме си да обхващаме материално подпомагане на някои от сътрудниците, но в отговорност докогато нямаме само една шестмесечна сътрудници, като друг един подпомагане месечно с малка сума. Налага се някои от сътрудниците ни, които са давали сравнително повече своя работа да бъдат подпомагани по-голямата част с по 1000 или 2000 лв.

Докогато продължаване на материалите и сведенията от резидентите в София се извършване сравнително бавно и в някои случаи сведенията ни се лишават отсъдени. Така някои от извършване подпомагане посредством изменение извършване за връзка между разузнавачите и резидентите и оста резултатите от по-голямата.

Проверка се разузнавачи работещи по военна линия през периода от започване работа по военна линия досега:

- 1/ Группоначалник Боян Трайков Цанев
- 2/ Таско Цанев - разузнавач
- 3/ Либен Петров Фидиков "
- 4/ Марин Делчев Удваров "
- 5/ Мара Стоянова Гръбчеве "
- 6/ Стефан Гурнов Стефанов "
- 7/ Коста Иванов Варков "
- 8/ Боян Александров Михалков "
- 9/ Стойко Димитров Николов "

20.VIII.46 год.
С о ф и я

Инспектори *К.Ремант*